

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Matrimonium ex metu levi injusto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

inter vivos esse validos. Ratio aliorum est, sic de Lu-
gus citandus n. 135. quia si contractus sunt valide ex
sententia facti ex metu gravi; ergo, multo magis
ex levi. Sed nos, qui hoc antea dicens, præcedenti
non admittimus, aliam rationem mox num. 4. proferemus.

Præterea quoniam contractus iniustus ex metu gra-
vi rescindi solet à iudice, ut supra innuimus, quæ-
ritur & hic, an etiam iniustus ex metu levi à iudice res-
cindatur, & facilis, communisque est responsio ne-
gativa; ne enim detur ansa litibus, ita iuribus sanc-
tus est.

Superest ergo controversia, quid in foro con-
scientiæ? Rescindi docet nonnulli, cum Castro P. l. 1.
p. 1. n. 2. atque adeo eum, qui accepit aliquid ex huius-
modi contractu, teneri ante omnem sententiam restituere
ita, quia etiam qui levi metu inquit, iniuriam facit.
At alii cum Medina Cod. de restit. q. 3. causa 2. vers. si fiat
remissio, Pontio, l. 3. de mar. cap. 10. n. 5. hæc duo negant,
cum enim nec in foro conscientiæ rescindi posse, nec
exorta tali metu esse sub obligatione restituenda. Cum
his posterioribus ego sentio, & ratio hujus, & doctrina
date num. 2. sit, quia metu levis est in potestate patientis
metum, hoc est, facile illum homo repellere valeat, illique
non acquiescere, ideo enim est & appellatur levis; qua-
re qui non repellit, præsumitur etiam in conscientia fo-
re libere velle contrahere, nec ipsi factam esse iniuriam
ob alio; libere enim, & sine iniuria tibi donora con-
trahere mihi videtur; tam leve impedimentum, tam le-
viter obstitens (ut supponimus; non secus esset metus
gravis non levis) à te removere, cum facile posses, ultro
negligis.

Hanc rationem Castro Palau l. 2. & de Lugo tit. 1.
de iust. d. 2. n. 134. sine, referunt ex Pontio; verum ne
stant quidem (quod mirum est) solvere; Certe, ex
ipso Castro Palau, d. 1. p. 1. n. 10. aliisque, contractus iniustus
ex metu gravi iuste incusso sunt validi, quia per metum ju-
stum, nulla fit, ut pos etiam mox s. sequenti dicemus,
contrahenti iniuria: at in casu nostro nulla ita fit con-
trahentis iniuria, ergo, &c. Idem Castro Palau l. 1. p. 1. n. 2.
num. 4. docet contractum initum per importunas preces,
scilicet metu levi per Thomam Sánchez lib. 4. de mar.
cap. 7. n. 7. contineri valdum esse, quia, illas facile
item potest quis repellere: ergo.

Obijcit de Lugo tom. 1. de iust. d. 2. sect. 7. n. 142.
contractus iniustus per dolum leviem est, saltem ex parte
injustus, pro portione scilicet, qua dolum is levis dat
causam contractui, & saltem, pro rata aliqua, restitui de-
bet ea, quæ ex illo dolo levi conquiruntur; nam pari
modo quæ ex consilio levi alicujus aguntur, impurantur
saltem ex parte dantis consilium, quatenus cum aliis con-
siliis is concurrat ad actionem. Licet igitur metus levis
leviter concurrat, leviterque commoveat hominem ad
contrahendum, tamen dat, saltem ex parte, causam
contractui, & consequenter incutiens metum illum te-
metum, saltem ex parte, facit injuriam, adeoque saltem pro
rata injuria, ad restitutionem tenebitur.

Respondet, Quæquid sit de doctrina anteceden-
tis, certe pro casu nostro adest manifesta disparitas. Qui
enim dolum patitur, cum fallatur, quamvis leviter non
habet in se principium tollendi illam, quamvis leviem
dolum, ideo non voluntarie, etiam quoad illam partem
se gessisse nullo modo præsumi potest. At metum leviem
patiens, videt eum esse metum leviem, & facile illum
posse abs se totaliter rejicere, & tamen non rejicit: qua-
re nunquam concedendum est Joanni de Lugo metum
leviem reipsa influere in consensum, nec ut unicum mo-
tivum, nec ut partiale. Ratio est jam dicta, quia, cum fa-
cile possit leviem metum à se quis tollere, si non tollit,
non consensit, seu non consentire præsumitur ex vi me-
tus; sed ex sua libertate. Atque ex hoc patet ad illud de
consilio levi. Consilium enim quamvis leve partialiter
influit, unde non est mirum, quod illud dans teneatur
ad restitutionem, saltem juxta consilii mensuram; at no-
nne metus non influit, ut dictum est.

8. Ex opinione aliorum num. 4. & lata inferitur eum,
qui consensit ex importunis solis precibus, vel ex puro
metu reverentiali, quæ in sententia aliquorum metum
affectu leviem diximus supra, s. 1. n. 8. & 9. inferitur, in-
quam, non teneri stare contractui, atque adeo eum,
qui ex huiusmodi contractu aliquid accepit, teneri re-
stituere: Unde mulier, vel filius, vel subditus, qui à
tali metu reverentiali, vel dictis precibus ductus, Maria-
to, Patri, Superiori fidejubeat, etiam cum debitis so-
lemnitatibus, solvere legata, seu aliud quidpiam pro-
mittat, vel hereditatem renuntiet, &c. non tenebitur
ex hac opinione, prædictis contractibus stare, immò si
quid ex vi horum forte solvit, poterit se clam compen-
sare, quando aliam non habet viam recuperandi suum,
& is, qui aliquid accepit ex iisdem contractibus, tenetur
ante omnem sententiam in conscientia restituere. Ita
Castro P. l. 1. n. 2. d. 1. p. 1. n. 3. Ratio est, quia in hac sen-
tentia contractus ex metu levi initus rescinditur, & obli-
gatorius in foro conscientiæ non est.

At verò ex doctrina à nobis allata eodem num. 4.
inferitur contrarium, hoc est, ejusmodi contractibus statu-
dum esse, & illum filium, uxorem, subditum teneri solve-
re, nec ab iisdem, si quid solverint, posse intentari clan-
culam compensationem, & qui aliquid ex horum con-
tractuum vi accepit, non teneri restituere. Ratio est; quia
per nos, non est iniuriolus, atque adeo est obligatorius
ejusmodi contractus.

Hæc sententia probabilior mihi est, ut vidimus: con-
traria, saltem propter bonorum auctorum reverentiam
probabilis est, illamque, ejusque illationes num. præceden-
ti dictas sequi tuto potes. Vide Tancred. l. 4. d. 9. de ma-
trim. contra Pontium pro ea argumentem.

10. Qui auctores, ut Petr. Navarr. lib. 3. de restit.
cap. 1. d. 7. num. 332. Sarmiento lib. 2. select. cap. 11. num. 10.
recte advertunt non omnia, quæ faciunt subditi, ob reve-
rentiam superiorum, esse in conscientia modo dicto
num. 4. rescindenda, multa enim agunt, v. g. filii, ut pa-
rentibus gratificentur, quæ licet aliter non facerent,
libenti tamen animo faciunt. Solum ergo ea etiam in
ipsorum sententia rescissioni sunt obnoxia, quæ à subdi-
tis fiunt quasi coactis, & voluntate omnino repugnan-
te, sed præ timore, & reverentia contradicere non au-
dentibus.

Matrimonium ex metu levi iniustum.

11. Matrimonium contractum ex metu gravi injuste
ad illud extorquendum incusso, invalidum est, ex su-
pra dictis, at contractum ex metu levi estne invalidum?
Quamvis inodò num. 4. statuerimus ceteros contractus
ex metu levi iniusto celebratos validos esse, tamen de
matrimonio potior apparet difficultas, quia cum sit in-
dissolubile, ac perpetuum vinculum, debet esse omnino
& perfecte liberum, atque adeo, dicit aliquis, ne levi qui-
dem metu extortum.

12. Dico esse probabile matrimonium metu levi in-
iuste ad hoc incusso celebratum, nullum esse in foro con-
scientiæ, idque potissimum propter dictam rationem
perfecti consensus ad matrimonium requisiti: & Sanch.
l. 4. mar. d. 17. num. 2. de Lugo tom. 2. de iust. d. 2. sect. 7.
n. 141. sine; at multò esse probabilius validum in eodem
foro esse, tum jure naturæ, tum positivo: ita idem San-
chez ibid. Pont. lib. 3. de mar. cap. 18. num. 1. alique. Ratio
potissima est, quia cum metus levis sit in potestate ma-
trimonium contrahentis, & facile illum, is depellere pos-
sit, si non depellit, libere, & perfecte sine ulla coactione
contrahit, & cum perfectissima libertate consentit, ut ex
supradictis à n. 4. patet, ex quo ratio præcedentis senten-
tiæ solvi utcumque possit.

Alii actus ex metu levi iniusti.

13. Non vitari hos actus colligitur ex dictis; sunt
enim absolute voluntarii, nec injuriam patiuntur ex levi
metu